

և առ խափանման զեղեքեն)՝ իմ ընտելուքս յնշ-
 րեմ. իր. առ... իւ. այնչէ համարեւմ ժողով... առ-
 ճառ անպատ ցնեմքն... կտարել. և Խմբից Ժողով
 դա... Երայ և Ժողովուրդ ըստ... Ժողովութեան
 պատճիք և պայմանաբառ անտեղ. առաջադէպ
 անն. և զանեղեղ հաւատով. Ժողովն ընդ. Եր
 և կտակարան ճանաչող բարեւ. որ մեծա. Ժողով-
 անուց և Երանուա ըստ... Ժողովն յեղեղեմ
 անք. զրեց զանապառն Ժող. բարեւ Ժողովառ-
 թիւ. Ժողով ինքն պատրաստեւ ընդ իմք. զրեց
 ևնաւի իւրով. ոչ զլի աւելով ազնայան. և կո-
 տարեւ զիւր աւետարանա ի թիւ. հայց. զիւր Ժողով.
 և ընթացեալ ինքն ի Խմբապետ ինչ. առ կոթողե-
 քան. և ի Խմբապետին. պատահեւ անաղ(ին)այն
 աղանեւ իսկապատեցին զառ... այլ պատճիք զարեց
 ընդառա. և ...անն հեղեղեմ պատի. իւրա... առ որ
 քանկեղեղեմ էր. որով (Ժողով յախմանն աւել Եր
 և ոչ առաք(եալ)... Երայ Խմբից բարեւ զառ...
 Ժողով զեղեղեմ առ նա. զառին ապա ըստ ըստ
 ընդ յիւր յիւրեք բարեւ Ժողովառ. ինչքեմ
 զեղեղեմ իմ. և յեղ զանալ յայլ. Ի Խմբի որ
 կոթ իւրառա. և առեւ զիւրառ նորա. Երայ ի
 առաջն ի զան զաղեղեմ. առ անաղ զրեցեմ Եր
 կոթողեղեմ. և յեղ նշն և ոչ առաքեալ. Ժող-
 ևնք զիւր աւետարան և պատրաստեւ զրեց. և կոթ-
 անք ի թիւ. հայց. զիւր. Ժող. ի յիւրառ իսկապատ
 Երայն իմ բարեւ զհայր. զառ. զիւր Եր աւետարանի.

Այլ՝ աղանք զանեղեմ զարեղեմ ճաշ-
 նայ... առաւարդ եղեղեղեմ որ (հանգիւղեք Եր
 աւետարան... առեղեղեմ կամ Ժողով(եղեղեմ...)
 յիւրեղեք որով Ժողով ի (Ժողովառ զառին) ևնք.
 զիւրառ զիւր աւետարան զարեղ ճաշանայ. և
 նմ աղանայ նորա Ժողով ինչքեղեք ի զի նշ
 Ժող. ընդ նմն և զառանցեալ ոչով զիւր առա-
 քեալ. և զանաղեմ Ժող. զառ. ինք և զիւր. և զիւր
 առան Ժողովան Ժող և զան բարաւնայան Ժող
 զիւրեղ զարեղեղեմ և Ժողով ինչքեղեք յիւր նմ
 աղանայ Ժող. և յիւրեղ զիւր առաք յիւր և
 յիւրեղեղեք. առ հաւարակ զարեղեղեք զիւր Ժող. և
 նմն Ժողով յառաջան աւել. (Ժողովան անեղեղե-
 քն նշ.)

Օտար զրեք. էջ 343ա. կաման նշ և իւրա-
 տար երեց Ժողով զառաւարան իմ հաղ ընդեղ
 ինք և նաղ իմն հաղ իմն ընդեղ և մար իմն
 զիւրառան և Երայ իմն առաքին առ Ժողովն առ
 առաւարդն առ իւրառաղեմ առ կոթ իմ Երայ իմն
 առաւարդն յիւր և զառառառ Ժողովն իմն Ժողովան.
 առ Ժողովան Ժողով Ժողովառաղեք. յիւր կոթողեղ
 կամ առեղեղեղեղ առաք ի Ժողով Երայն առ
 Ժող. և նմ զիւր յիւր յիւր առաղեղեղ... Ժողովան
 և Ժողով(ան Ժող.)առաք զարեղեղեք զիւր (նմ և) Ժող
 զիւր յիւր (անն):

Ի Ժողովան նայեղեք զիւր Ժողով Ժողով
 առաքին առա զիւր Ժողով ևն. ըստ Ժողովան Ժող
 Ժողովան...

(Ընդառնալիք)

Վ. Յ. ԱՅՈՒՆՅԱՆ

ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ

ՍԱՐԳԻՍ ԱՐԶԵՊ. ՍԵՌԱՓԵԱՆ

ԵՐԻ ԻՆՆԵՐԱՐԻ

Այլ պատճառ զանալ Ժողով
 զարեղ զառաղեղ. Երայ Ժողով.
 և Ժողովութեմ իւր Ժողով
 Ժողով Ժողով յառաջ Ժողով.

1 Դարեւել անգրեմ զանալ Յարգիս
 ի կտակարան Ժողովառ. Ժողով,
 Յիւր զրեղեղեղ զիւր Ժողով,
 Զար ընդ յառաջ զիւր յառաջ.

2 Երայ պատճառ զանալ զարգիս
 Ժողովառ. Ժողով զառաղեղ,
 Այլ որ Ժողով զիւր յառաջ,
 Ի զիւր զառաղեղ Ժողով առաւարդ.

3 Յեւ զիւրեղ զանալ իւրառ
 Առաւ ընդ իւր յիւր զիւր
 Եր յառաջ ի զիւր Այլ,
 Զար հաւարեք յառաջ յառաջ.

4 Այլ նա զիւր Ժողով Ժողով ի Ժողով
 Այլ առաւարդ Ժողով ի Ժողով
 Յիւր Ժողով Ժողով Ժողով,
 Այլ ևն իւրառ ընդ իւրառ.

5 Այլ էր զիւր զառ և զառ,
 Զիւր ևն յառ երեղեղ,
 Զար զիւր զիւր Ժողովառ
 Յառ Ժողով Ժողով յառաջ.

6 Եւ այն առաւ առաւարդ
 Յեղաղ զարեղ զարեղեղ,
 Զար և զառ առաւարդ
 Եւ զիւր Ժողով զարեղեղ յառ.

7 Զիւր Ժողով Ժողովառ
 Եւ զառ զիւր իւր առաւարդ
 Յառաղ ի զիւր Ժողով,
 Զառ յառաջ զանալ զարեղ.

8 Յառաղ յառաղ զիւր զարեղ
 Մառաղ զիւր զարեղ զարեղ,
 Մառաղ զիւր զարեղ զարեղ,
 Զիւր զիւր զիւր հառաւարդ.

9 Այլ յառաղ զառաղ ի կտակարան
 Դառաղ զառաղ զառաղեղ,
 Եւ զիւր Ժողով զիւր Ժողով,
 Մարգիս հառաղ յառաղ զարեղ.

10 Այլ Ժողով Մարգիս զարեղ հառաղ,
 Զիւր զիւր զիւր ևն զառ զառ,
 Զարեղ զիւր զիւր զիւր,
 Զառ զիւր զիւր ևն ևն.

11 Վասն այն անդ նոր ԹԷԿ յաւելած
Ջաղաորանաց իւրոց գիպուած,
Այլ մանաւանդ ի մէջ էած
Արտի զըրոյց պատմեալ զսուած:

12 Որ եւ հայցէր սրտիւ զԱստուած
Խափանել միշտ զայն ինչ հարուած,
Որ կայր վասն իւր նեղաց կազմած
Ոչ լքեալ զայն իրեւ անկած:

13 Ապա թողեալ պճափոր նաբտն
Չողայր սրտիւ ուրախական
Առ Աբրահամ մեծ Ափրայն,
Որ ի զարմէն էր հուսկէլեան:

14 Այս պար շքեղ քաղ տահմական,
Մեծահաճաւ յազգո այլազան,
Ճարտարամիտ եւ խոհական,
Սիրէր զՍարգիս յար անխափան:

15 Որ եւ լեալ էր ձայն աղգական
Յորդորակաւ յունիս ամենայն
Ընդ Սարգիսի փոյթ ազատման
Եւ առ նորուն նեղաց զըլման:

16 Սոյն հաշուքներ էր նախնական,
Վաճառապէս լազարուն այն,
Որ Պետրոսի առ փոխարքայն
Նեղաց Սարգիս ինէր բերանա:

17 Զոր առ գործոյն սոգորդական
Նա պարտուէր յայտ յանգիման,
Զոր եւ գործէր յոյժ զըլկան
Փաստիւ զորեղ եւ խզմական:

18 Շահեալ ըզնա շահէր զհամայն,
Գլեռեալ ինքեան զոյժն համաձայն,
Բռնի զՅակոբ առնէր հաւան
Առ կատարեալ Սարգիս զերծման:

19 Առ այսպիսի այր գովանի-
Բարեացապարտ եւ պատուելի,
Դիմէր Սարգիս զուարճայի,
Հարստա բանիւ շնորհակալութի:

20 Որ ողջունեալ զնովա փարիւր
Օրհնեալ ըզնա բերանալի
Մեծ գոհութեամբ յոյժ արժանի
Վասն ջանից սիրոյն սրտի:

21 Յետոյ երթայր նա առ մի մի,
Գովեալ բարունս, իշխան յարգի,
Որք լալագին լ' ուրախալի
Փարին զինքեամբ համարալի:

22 Այնք ողբ եղին նրմա յայտնի
Բարբիւշ, մատնիւ յամենայնի,
Ներեալ զըթով անպատմելի
Ջանցեալս առնէր անյիշելի:

23 Զայն ողբ անհոգ զըտան կարի
Օգնել ինքեան յայնժ պըտրի,
Ոչ մեղադրեալ զերթ անմարդի
Օրհնէր բանիւ ողջունալի:

24 Իսկ զաւանդաց ինքեան բարի
Գանձու, ջանիւ եւ սիրով ի
Շնորհընկալ եղեալ նա ափ
Հայցէր նոցա վարձ վըմարի:

25 Ահա զՍարգիս որ մասնեալ էր,
Եւ կապանց յաջորդ շըլէր,
Տէր լ' Արարիչ իւր մարդաւոր
Խորատեալ փրկէր զի սիրեալն էր:

26 Ուստի նախնաճ ըզնա վանէր,
Եւ մահառիթ բանսի մասնէր,
Անդ վերստին գարձուցանէր,
Խընամե Նրինից զի անպարտ էր:

27 Զայն զոր եղալայն հըզոր լ' անէր
Դաւով, ոսկով վըտարունէր,
Սէրն օտարաց օգնեալ զերծէր
Ջանիւ գործով զի զըկեալն էր:

28 Որ միանգամ զայն զըպարտէր.
Եւ զայլ կեղծեալ բանի խարէր,
Թէ նա հերձուած լ' արմէկիչ էր,
Արգ ամաշէր զի այնպէս չէր:

29 Եւ որ միջնորդ մասնութեանն էր,
Զըլմամբ սրտին բարեխտէր,
Առ փոխարքայն զոր եւ հայցէր
Ջերմել ըզնա զի սոգրեալն էր:

30 Որ մեղապարտ է նա գողէր,
Ի' արժան մահու իսկ տեսանէր,
Զաշն համարեալ միջոյ գողէր,
Լայր եւ զըլայր՝ զի անմեղն էր:

31 Թեպէտ Սարգիս տաղնապ չ' պըսոր
Վիշա եւ շարիք վըտանգաւոր
Զ'նա տանջեցին զերթ պարտաւոր,
Այլ գործեն արգ եւս պատուաւոր:

32 Անուն նորին համբաւաւոր,
Զոր առ յայտնել արատաւոր,
Զ'նա վանէին իբր յանցաւոր,
Այժմ հռչակի եւս փառաւոր:

33 Եւ որ յանձնաց նախնաճաւոր
Խընդրիւր մընալ կալանաւոր
Ի բանտ ինչ գարշ եւ թիւնաւոր,
Արգ է նոցան եւս մօտաւոր:

34 Զոր եւ որպէս վշտաց կ'բաւոր
Ի' բափոփանաց արժանաւոր
Սիրով յարգիւ առանձնաւոր
Պատուին անձինք հաղարաւոր:

85 Քանզի իշխանը առաջաւոր,
Եւ ամենայն զք մասնաւոր,
Ցեսեալ թէ չէր նա բծաւոր,
Գլտան նրմա նրկաստաւոր:

86 Որում նաեւ զարդինաւոր
Յուրս ընծայեն որտիւ բուր,
Աւ լընուլ զիւր պէտա հարկաւոր
Որով լեայն էր պակասաւոր:

87 Արդ յետ աւաւը Սարգիս անգրէն
Լեալ առ Յակոբ՝ յայտներ անդէն
Հրբաժարել հոշակօրէն
Յեւգոկոյ տեսուիթենէն:

88 Ջոր եւ մալթեր եղբայրօրէն
Թողուլ ապրիլ անընթիւրէն
Ջինքն յայն Պոլիս առանհնօրէն
Առանց գահի աղքատօրէն:

89 Իսկ Պաարիարքն Յակոբ աստէն
Ոչ բարաւեալ իշխանօրէն՝
Հայցէր ըզնա ընկերօրէն
Գեթ աչ մեկնիլ յայն պաշտօնէն:

40 Որ եւ ասէր անկեղծօրէն,
Թէ ի մօտայ ի Դըրանէն
Առ ի սակս քոյ գիւր յառիօրէն
Ըզնոյն հօտիդ հովուութենէն:

41 Ապա չէ ինձ փայել Վ օրեն
Խօսիլ ի Դրան արդ զայն գահէն
Այժմ ժառանգեն գեթ յայտ օրեն
Մինչեւ ցամ մի զայն հովուօրէն:

42 Առ այս Սարգիս հնազանդօրէն
Հանեալ լըւէր ըզհրծառեան,
Ի՛ ինքն ոչ մեկնեալ ի մեծ պօլսէն
Հովուիւր նոյն հօտ յիւր փոխանէն:

43 Եւ զի աբսոր կոյտ վընասուց
Առթիւ եղեն ծանրը ծախսուց,
Վասն այն Սարգիս ասրապարտուց
Կայր ի ներքոյ բազում պարտուց:

44 Ի վըճարել զայն ի մօտայ
Չունէր նա գանձ ինչ զբաւմայ,
Եւ գիրքն անեալք ի վէճեակոյ՝
Կային առանց վաճառելոյ:

45 Ջայս ինչ լուեալ Ամիրայից
Ի Սարգսէն որ պարտաւից,
Խնդրեն յիւրմէ զհաշիւ ծախից
Արարելոց սակս աբսորից:

46 Ըզնոյն հաշիւ առեալ նոցայ
Տային ի ձեռն Ցեսան Յակոբայ,
Որք պահանջմամբ հանէին զնա
Վըճարել զայն լըւիկ նրմա:

47 Յայս անաւառ պարզ գաղտնատան
Քաջ Արբահամն, որ քուլէլեան,
Մեծաւ սիրով լեալ յօգնալան՝
Մեղկէր Սարգսի զըրկանս, աղժ, գեանս:

48 Թէպէտ Յակոբ ընդդիմանայր
Դատին այնմիկ, որ էր արգար,
Այլ իշխանաց իրաւ պատճառ
Գործէր ըզնա փոյլթ խղճահար:

49 Ուստի Յակոբ հառուցանէր
Սարգսի՝ զոր ինչ եւ ծախեալն էր,
Որ եւ զոսկիսն հարիւր օժտէր
Ջոր ի քիսս այնմ յղեալն էր:

50 Սարգիս ուրեմն ծախն ընկալեալ,
Եւ զիւր պարտաւն աղջ վըճարեալ,
Հանգչէր մօտք անդորրացեալ,
Մեծ գահաւթիւն Ցեսան հառուցեալ:

51 Իսկ նուիրակ Սիմոն ուրբին,
Որ առեալ էր փոխ Սարգսին
Չօսկիս հարիւր յօր պըտրին,
Չունէր նրմա զայն գլխովին:

52 Ջորմէ Սարգիս մեր փոխառաւ
Թէպէտ էր միշտ շնորհակալ,
Այլ հարկեալ իսկ օժտիւս այսու
Սիրէր ըզնա զերթ ձօնաբկու:

53 Արդ Յակոբու բոց նախանձուն,
Որով կիդիւր Սարգիս բարուն,
Շիջեալ իսպառ ի սրտ իւր բուն՝
Առթէր Սարգսի անդորրութիւն:

54 Ուստի ոչ եւս ասորաբար,
Այլ մանաւանդ սիրելաբար
Թոյլ ասր Սարգսի կալ, կեալ գագար,
Ուր եւ նոյնն իսկ ինքնին ցանկայր:

55 Ջոր եւ Թողոյր աղաւաղէս
Յեկեղեցին ի կիւրակէս,
Նաեւ յայլ ասնա մեծահանգէս,
Քարոյ կարգալ յաւեա իւր պէս:

56 Այսուիկ Սարգիս անընթիւնայր
Ջանցեալ չարին աղջ ձեռանայր,
Առ Պաարիարքն յաճախ երթայր
Սիրով նորին զուարճանայր:

57 Նաեւ Դըրուհը ասարանից
Աղքանագեան Ամիրայից,
Բաց կային միշտ երաւելոյց
Սարգսի մերոյ վառահայից:

58 Ո՛վ երկնային սըպնջելեայ,
Որ զայր անպարտ մասնեալ Գահճայ
Ջերծ կացուցեալ յոյլ վըսանքայ
Ճնշօղս առնէր իսկ՝ ողորմաւ:

59 Եւ որ զրկեալ զանձն արտալած
Զի անմեղն էր եւ երկեւզած,
Չեւամի նեղիկն որ արգ զրթած՝
Հաներ անգրէն յաթոս փառաց:

60 Արգ Սարգիս իբր յետ մի ասույ
Թողեալ զԱթոս Եւգոկիոյ՝
Հըրածարիւր ի հովուելոյ
Փոխանորդիւ ըլճան արդ:

61 Ետայ նա մերթ առնէր ըզփոյ
Ի ժամառան Սուրբ Գէորգեայ,
Ի՛ երբեմն ի յարկ Տեառն Յովորայ,
Եկեղեցւոյ Աստուածածնոյ:

62 Նաեւ երթայր յաճախիկ
Եկեղեցին Լուսաւորին,
Ուր կայր շիրիմ՝ հոր իւր մծծ
Տեառն Յովհաննու Պատրիարքի:

63 Դարձեալ ըզփոյր յազօթառան,
Որ հօնշտակաց պետաց յանուն,
Եորս քարպէր Սուրբ բան վերնոյն
Աթեւ հոգւոց օգուտ անհուն:

64 Եւս էրն անգամ քարոզառու
Արամենից Ըսկիւտարու,
Եւ յայն տաճարս իսկ էր իւրառառու
Որք ի նեղւոցն եւ սեռս ծովու:

65 Այսպէս զամս ինչ քարոզելով
Ջաւադաց սիրտս ըստանալով
Ի սէր Ազգին վայելելով՝
Վարէր նա կեանս յոյժ ապահով:

66 Բայց ո՛վ աստեացս այլայլութեան,
Եւ ո՛վ մարդկան փոփոխութեան,
Որք ոչ պահեն յերջանկութեան
Ի ձիւ պահու զայր պիտեան:

67 Քանզի տհա մինչդեռ ցնծայր,
Սարգիս ի սէր Ազգին պայծառ,
Անդէտը սմանք ազմեկարար
Նորոգ վշտաց լինին պատճառ:

68 Նոքին համբուն էին յուզիւ,
Եորս էր շարուշ Եօհան սափիւշ:
Տիրիկեցի Մովսէս զբժրիւ,
Եւ Մեծմասնեանս՝ այլք ամբօրիւ:

69 Որոյ էր գլուխ ստն եւ քամակ
Ոսկեմանըն կորաքամակ,
Խեռ Մանուէն յաւէտ համբակ
Ի՛ ուղղափառաց միշտ հակառակ:

70 Անուն սոցին էր աննըշան,
Իսկ պաշապանեալ կոյս Յաթեւան,
Երեւէին քաջ ախոյեան
Խուժամբժից յաշուս միայն:

71 Ջինչ եւ իցէ զօրբա քաղցրալից
Սարգսի մերոյ անգործալից,
Զօրէն զեանոց, բզկաց, աննճից
Գործեն տաղաուկ եւ զղուլից:

72 Սոքին բամաւ միշտ զընային
Աւ լուսեւ բան քաջ քարոզին,
Զոր Սարգիս մեր ըստ պատշաճին
Եկեղեցին կարգայր Ազգին:

73 Բայց ոչ գիտցը զճեռս ուղիւն,
Այլ ըզբառս ինչ նըճարելոյ,
Զի պատճառանս կացին յետոյ
Աւ ըզՍարգիս բամբաւելոյ:

74 Որ եւ իսկ զնա բասրէին,
Ըստ տաղբելոյ շար բանասիրին,
Ի հրապարակս եւ տառնին
Չարամկնեալ ըզբան նորին:

75 Աւ ասեւիկ առնել ըզնա
Ստէին նախ՝ թէ եկեր նա
Զողջոյն ըզբաշէ Սուրբ Յովորայ,
Զոր բոտեալն էր յԱզգիւնայ:

76 Եւ թէ յաւուր միում Սարգիս
Ատեր, լաւ է ուսեւ ըզմիս
Եաւուրս պահոց յամեն տարիս
Քան բամբաւել զընկեր մարդիս:

77 Եանելն արդ թէ գունա սիւսան
Ոչ բանայր գունս արքայութեան,
Կամի առնել անպէտ, խոտան
Ըզպահս Ազգիս մեր Արամեան:

78 Եւ թէ յաւուր աղուհացից
Եւ այլ պահոց Պարանկեից
Չեթ ի վերայ հեղոր խահից,
Եւս եւ սնկոց խորովածից:

79 Զճնակ ասացից գառային թէ՛
Սարգիս տակաւ զոյտ ֆրուանկ է,
Քաղկեդոնիտս յաւէտ սիրէ,
Լուսաւորչեանս քարշիւ տակ:

80 Մովսէս լ' այլովք անհամ տսիւք,
Ըզպարզամիտս սոպուք բարուք,
Համ առնէին բառեթաւ բանիւք,
Զանուն Սարգսի որ ունէր շուք:

81 Բանքս աղճատանք էին համբուն,
Եականջս անէին՝ որ էր գիտուն,
Այլ Սկիրուս խոր լուսութիւն
Աճէր սրբեր լեզուս նոցուն:

82 Որում Սարգիս տակը մինչեւ,
Թէ լուս կալովք մի լինէր թեւ
Սոյն հաշտաց յանթիգ ներքեւ,
Զի մի գօշմար փարցին եւ զքեւ:

88 Որպէս եղեւ իսկ ըզկրինի,
Եբբ նոյնք կրցան ընդ Բալաւեցի
Յէր Մանուէլ խճողկայուղի
Ընդդէմ նոյն իսկ Պատրիարքի:

84 Այլ զի համառ Սարգսի գարձեալ
Լինէր անդէն քաջ հռչակեալ,
Վասն այն Յակոբ նստէր լուեալ,
Առ առթեւ բիծ անուան գովեալ:

85 Երբմէ թէպէտ հեռին արմատ
Կորզեալ վաղ իսկ մընայր բացատ,
Իսկ եւ անտի նոյն ասկի ծայրատ
Բողեալ ի նմին զիւր ծայր ինչ փայթ:

86 Եւ նոյն հատեալ մնացեալ մասնիկ
Լըրով փառաց Սարգսի քաղցրիկ՝
Աճէր անդրէն յայն սիրտ լուսիկ,
Եւ բողբոջէր իսկ ասկաւիկ:

87 Ուստի թէլլ ապր նոցան բզկել,
Ջուռ իւր Սարգսն իսկ բողբոջել,
Որ եւ հաճէր ըզնա կոշել,
Հանգէպ նոցան է՝ այլոց դատել:

88 Տարմն ապաքէն ճգուանց բզկաց
Ջջհաւալաւսանն մասնէր գառապ
Դատաւորին կնգղաւորաց
Գլըրով թուոց նորուն միաց:

89 Աւաղ արգեան աւարց պահուց
Այլ ոչ զարդի բարձրց. վարուց,
Որպէս ողբայր ի վաղընջուց
Մինն ի հընաց քաջաց գառուց:

90 Արդ եբբ յայն գառ կողմն ամբաստան
Ի Սարգսն փառախ ունայն
Խնդրէր ըզբաշխն Երեսօղման,
Բազմեալքն անդէն անք զորմացան:

91 Թէպէտ Յակոբ բարւոյք գիտէր,
Թէ նա վաղ իսկ վճարեալ էր
Ըղտուրըն որ Սարբ Շիրմին էր
Այլ ի չքմեղ եղեալ լըւեր:

92 Ջի ոչ կարծէր՝ թէ ասկաւին
Ունէր Սարգիս յիւրում ձեռին
Ջրկայման գիրն՝ որ Գրիգորին,
Երբ կայր գիր, կնիք իւրն առանձին:

93 Այլ մանաւանդ զերթ գառաւոր
Աւեր Սարգսի ոչ յանցաւոր,
Գառախանի տալ փառաւոր
Գառախաղին իրաւորհորհ:

94 Եայնժամ Սարգիս՝ փայտեալ՝ գիտէր
Դատաւորին շուրջ զերեսոյք
Եածեալ զաչա իւր զարմաւալեղ
Աւեր նրմա հառաջանց:

95 Միթէ ստիկն եւ առաջնորդ
Սարբ Յակոբայ, կամ փոխանորդ,
Որք ընդդէմ են ինձ աշխատմամբ յորդ,
Արդ բացեալ են բերան, կոկորդ:

96 Արդեօք չէ՞ յայտ քու՞մ տերութեան
Դոյն զայմանն գիր վճարման,
Ջոր տուր ինձ կնքովդ յամն յայն,
Երբ յանձնեցի քեզ տուրքն զայն:

97 Եամեալ Այոն Տեառն Եակոբս՝
Բանիւ Սարգսի ոմն ընթեռնու
Ջայն թու զմ վճարման անդ լու ի լու,
Որով Եակոբ զամբթ զգնեալ:

98 Որ եւ որանեալ չարախօսից
Կռփէր զայնքս նախատալից,
Ի՞ ըզնոյն առնէր զայլ գանկաւից,
Ջի սղն էր իսկ զգառաւից:

99 Ջորս զանց առնեմ ի յիշելոյ,
Առ ոչ եւ եւս տաղաւալելոյ
Ալբիթեցողս այսրը երգոյ
Անհամ բանիւք նոյն ժաղովոյ:

100 Եւս անդ բաղմեալ գառ բարունաց
Քահանայից եւ իշխանաց
Փորձեալ ըզուստս նոյն յանգղաց
Մասնէն զայն թշնամանաց:

101 Որք եւ ասնն Պատրիարքին,
Դընեւ տալ զայնս ի բանս է՝ ի թին,
Իսկ զուով այնց անդդամ հին՝
Կասկածէր նա պատժեւ զձեռին:

102 Եակոբ նալեանն յայնժամ ապա
Հարկէր զայնքս գոշել մեղայ,
Ջի տեսնէր թէ բանք նոցա
Էին անաղ, պատիւր, սին բայ:

103 Որ եւ անդէն զՍարգիս պատառով
Հայցէր ներեւ նոցա սիրով,
Ջոր եւ առնէր Սարգիս փութով
Մանուէլին՝ զայն առնելով:

104 Սապառաղն խաղայ, խաղայ,
Եընկոյնակալս յեցեալ մընայ,
Ջի յայն կէտ կոր քառակ նորայ
Եեցմամբ այնց անդ կայր գիմակայ:

105 Եայնժամ հետե նոյն ջուկ լըբրից
Կորագրուին է՝ երկեղաւից
Ակնածէին ամբթալից
Մինչեւ Սարգսի յըտաւերածից:

106 Ջորից կէտն եւս ապա դրախ
Ջնջահաւատ սագակեցից,
Որպէս բազմաց ժանախց գիւղի
Ունեւ զայնդոյն վեճակ ըզկնի:

- 107 Նոյն Մանուէլ զերթ իմաստակ
Եանգաքեալ էր երբեքն անյադ,
Գրեւէ բարուր, նախառ, ծանակ
Արեւիթարեանց զբոց գետակ:
- 108 Իսկ գիպեալ նա սերտ սուր գրչի
Ճոռամբան հայր Մելքոնչի
Խոցելու ի սիրտ ըստ գիշտաշի,
Որ բնագլղի զինու հասաշի:
- 109 Ապա զուր գործ նոյն խելառի
Հաստէր ըզհին բանն առաւի,
Թէ շամբուշ է որ ներհակի
Ընդ վեհո քան զինքն յամենայնի:
- 110 Արդ յետ որոյ Սարգիս ի զստ
Նստեր վստահ, հանգիստ ա՛յ ապառ
Ի ժամանան՝ որ ի Պալատ,
Տալով Ազգին քարոզ իւրառա:
- 111 Ետնեմ վայրի հայր իմ եւ աէր
Մեծաւ ջանիւ աշակերտէր
Ըզհոգեաւ որդեակն, որ էր
Քաղցր Եսայի իւնն ստանաւոր:
- 112 Որ մականուամբ կոչուր Պետան,
Եւ ըստ այլոց իսկ Պետանան,
Թէպէտ ըստ իս յար պիտեան,
Սիրուն եղբայր եւ պատուական:
- 113 Որ եւ որդի էր նազելի
Բարեպաշտն Յոհաննիսի
Տամբ եւ թաղիւ Սամաթիայի
Ի կատանդեան մեծի Պոլսի:
- 114 Սոյն պատանեակ հեղաբարոյ,
Համեստ ա՛յ ունակ պերճ հանճարոյ,
Ոչ գաղարկի յուսանելոյ
Ըզգըպութիւն, վարս լաւ կնիւյ:
- 115 Որպէս եւ իսկ բարոյք ուսեալ,
Ըստ քաջ որդւոյ զպատա տարեալ,
Հօրն հոգեկան յաւեա գովեալ,
Առնէ ըզնա գոհ եւ բերկրեալ:
- 116 Թէպէտ զվիճակ բարունական
Խոցայր ունէլ նա յետ ուսման,
Այլ հաճութեամբ վերին կոչման
Կարգիւր ի դաս աշխարհական:
- 117 Եւ որ յետոյ զերթ աշխարհիկ
Ի գործ գընէր անդ յիւր բընիկ,
Եւ յայլ աշխարհոս ոչ սակաւիկ
Ջանկինն հանճար գովութեամբ ձիգ:
- 118 Այս սյր բզգաստ արդ գրտանի
Ի Բիւզանդիոս յիւր հայրենի
Ամուսնացեալ կամօք Երկնի,
Ձրաղեալ ի գործ արդար շահի:

- 119 Եւ արդ Սարգիս յետ ինչ ամաց
Երթեալ նստէր հանդարտակեաց
Ի Ղալմիթիօս ըստ իւր կամաց,
Ի ժամանան մեր հայկոս գանց:
- 120 Ուր ի տաճար Սուրբ Գրիգորի
Ազգի մերու՛մ Լուսաւորչի
Քարոզ կարգայր ըստ իւր ծիսի
Եարգեալ յԱզգէն սիրով կորի:
- 121 Ջայնու պահու Եակոր Նալեան
Հիւսնգացեալ ախաւ մահուան
Նստէր ի սակոս օղոյ փոման,
Եւսկիւտարու վանն Սաղիմեան:
- 122 Ուր եւ Սարգիս ըստեպ երթայր
Աւ բափփեւ զեղբայրն անկար,
Որու՛մ եւ իսկ սիրելարար
Հանգերձեալն խակալ ձայն տայր:
- 123 Ջոր ի դժոնեւնն առանձնացեալ,
Ջարաբն ոճիւ ի յուշն անեալ,
Համազակէր յոյժ խղճացեալ,
Ջի գեթ մեացի սիրտ զղճացեալ:
- 124 Որ եւ անգէն ի մէջ բերէր
Մատենան նորին՝ զոր աբպեալն էր
Ընդգէմ՝ ուղղոց որ արժան չէր,
Ընդ սրտ ինքն իսկ գաղտ անհաճ էր:
- 125 Որպէս յայտ է անձանց ոմանց
Թէ նա զայս բանն ոչ շարագրեաց
Ընդգէմ բանից ուղղափառաց
Իայց թէ հաճիլ Հայոց բազմաց:
- 126 Աւ սյր Եակոր տայր պատասխան,
Թէ տպեալ եմ արդ մի մատենան,
Ժամամբոյն ա՛յ աղօթից բան,
Եոր ուղղափառ բազում բանք կան:
- 127 Որու՛մ Սարգիս կրկնէր անգէն,
Թէ կամքդ յայնմիկ նոյնպէս պարզ չեն,
Որպէս ի միւս գրեանոց յայտ են,
Եոր անպատեհք յողմեթիւ են:
- 128 Այլ անեալ թէ ունչս առնելով,
Ջիւր վերջին գիրք բաւ թուելով,
Պատասխանէր պատճառելով,
Սարգիս լըւէր հառաչելով:
- 129 Ո՛վ փառամոլ հիւսնգ սրբոյ,
Որ թէպէտեւ գիտէ յայնմիկ
Ջանկին վըտանդ ի միւս կենի,
Իայց դեռ շառնու զի անարգի:
- 130 Եետ այնորիկ իրբու աճէր
Ախտն Եակորու՛ որ մահաբեր,
Եորդորակաւ այլոց հաճէր
Ընտրել Գահին զայլ ոմն ի տեր:

131 Եղանակամ ապա Յակոբ սերտիւ,
Ասէր Սարգսի ամբ բանիւ,
Կանուլ զԱթոռն ախորժ սրտիւ,
Լեալ Պատրիարք տեղոյն յարգիւ:

132 Իսկ Սարգիս մեր հրաժարամբ,
Մինչեւ ապա մեծաւ երգմամբ,
Եղանակն նրմա ոտուգութեամբ,
Զոչ կամի գոյն ընդ նոյն բեռամբ:

133 Ետոյ իբրեւ յայտներ նոյն բան
Սամուելի եւջ բերան,
Եակոբ պապէս ոճիւ կոծման
Ողբոյր Սարգսի գէժ յանդիման:

134 Վայ քեզ Եակոբ հեգ արեղայ,
Զոր պղծ երգմամբ հերքեմ, ահա
Կալար գու զայն որպէս ագահ
Զամբոյ յալով՝ ցործո ներկայ:

135 Եայն բան նորին Սարգիս բարուն
Կանաւ ըզնա՛ի կոծելոյ՝
Մըխիթարէր անդրէն իսկոյն
Ըգիտիւնի բանիւ ներհուն:

136 Ի վաղջանի Եակոբ ծիւրեալ,
Իբրեւ բռնի հաճեցուցեալ,
Ըգիտիւն բարուն գովեալ,
Կարգէր ինքեան յաջորդ քարեալ:

137 Ապա Եակոբ բարունի
Իբրբ երկուց ամաց ըզնի՛,
Ի հանդերձեան յաստեաց փոխի,
Առ առ համար իւր ըստեղծի:

138 Եւ մինչ թաղիւր նորին մարմին
Ի գամարանս Պէյոզլուին,
Առնէր Սարգիս ի նոյն վայրին
Ողբերգարար զգովեալ նորին:

139 Եւ յիրաւի Եակոբ նայեան
Էր գրուաւից մեծաց արժան,
Եթէ չէր լեալ փառաց մարգկան,
Եւ Աթոռոյն գերի հաւան:

140 Զի առ պահել միշտ ըզգահ իւր,
Եար անկասկած վայելել զիւր,
Ի սեր Աղբին ա՛ ի փառք իւր,
Ընդ լաւս վառ իսկ խառնել հարիւր:

141 Ապա եղևիկ մարգահաճի,
Որ ըզնի փառս այս աշխարհի
Ի վեր գասէ քան զփառս երկնի,
Զարն հաշակեալ որպէս բարի:

142 Այլ արդ Գրիգոր նոր Պատրիարք
Որ ձօնեալ էր յար Սարգսի յարգ
Ոչ պատուիրեալ նորա նոր կարգ
Թոյլ տալը նրաւս յիւր նախկին յարկ:

143 Զոր եւ պատուեալ սիրեր յաւետ,
Կոչեալ ըզնա հայր, վարդապետ,
Որու՛մ առնէր զօճան եւ պետ,
Զի գիտէր թէ չէրն այր անպետ:

144 Իսկ յետ իբրեւ միջ տարւոյ
Հայ երիցունք Ղալաթիոյ
Սարգսի բանից ոչ եւս Տաճոյ
Դարան գործեն նրմա յետոյ:

145 Զի Սարգիս միշտ ի քարոզին
Ընդ այլ խրատուց ասէր Աղբին,
Խոտտովանիլ նոյն Տերաւերին,
Որ է գիտուն նրաւոյնին:

146 Առ այս բերեր իսկ օրինակ,
Թէ անփոյթ է եւ անգիտակ,
Որ առ բրժիկի՞ս հերքեալ զգիտակ՝
Ընտրէ զանվարժն եւ զանտեղեակ:

147 Ապա որչափ է աններհուն,
Որ վառ հիւանդ, խոցեալ հոգւոյն
Մերժեալ ըզնա՛մ քաւչի ներհուն՝
Անփորձ բուժի հաճի գեղոյն:

148 Եւ զի յողունք այնք երիցանց
Անկիրթ, անհաս էին զբրեանց,
Աղքն բոկըտէր հեռանալ յայնց,
Ուստի վրէժ նոցուն փայլեաց:

149 Որք եւ ապա ըստ մեծ մասին
Ի տան իմիւր գաղա խմբէին,
Ուր շարախօս զիւր կնքէին
Առ յըզլ վայն Պատրիարգին:

150 Որով զԳրիգոր մաղթէին շատ
Զի արասցէ զինքեանս ապառ
Յըզլել զՍարգիս անտի բացառ
Բարձեալ յինքեանց զԱղբին գանկատ:
(Ըստ Լիկիական Գրքի):

ԼԵԶՈՒԱՐԱՆԱԿԱՆ

ԼԻԿԵՐԵՆՆ ԵՒ ՀՅՅԵՐԵՆԸ

Sam Sophus Bugge

(տ. Իրեն Lykische Studien II, Christiania 1901)

Ուսումնասիրելի Գ. Բագգե-Կուպի:

1.

Հաշակաւոր Հայագետքը Նորվեգիացի Bugge
հաճեցաւ ինձ այս օրերս իրեն Lykische Studien II
իրբ նուր ըզիւլ եւ անսնելով, որ գործը Հայե-
րենի մասին ալ հետաքրքրական է, ահաւասիկ

« Տես Ժողովուրդն Զ: Խմբ. »